

Ülevaade erakondade finantsmajanduslikust olukorrast seisuga 31.12.2010

Ülevaate eesmärgiks on kirjeldada erakondade rahalist seisut, mis annab informatsiooni nende tugevusest või nõrkusest, mis omakorda võimaldab hinnata riske nende rahastamisel.

Kõik summad on esitatud eurodes, 2010. majandusaasta aruannete arvanded on teisendatud kroonidest eurodeks kursiga 15,6466.

Ülevaade on koostatud seitsme erakonna kohta, kellest kuus – Eesti Reformierakond (edaspidi Reformierakond), Eesti Keskerakond (edaspidi Keskerakond), Erakond Isamaa ja Res Publica Liit (edaspidi IRL), Sotsiaaldemokraatlik Erakond (edaspidi SDE), Eestimaa Rahvaliid (edaspidi Rahvaliid) ja Erakond Eestimaa Rohelised (edaspidi Rohelised), on viimastel aastatel olnud võimul ja saanud seeläbi riigitoetust ning lisaks Erakonna Eesti Kristlikud Demokraadid (edaspidi EKD) kohta, kelle finantsseis on märkimisväärselt halb. Ülejäänud viie erakonna – Eesti Iseseisvuspartei, Põllumeeste Kogu, Eesti Ühendatud Vasakpartei, Vene Erakond Eestis ja Vabariiklik Partei – finantsseisund 2010. aasta majandusaasta aruannete põhjal on normaalne, kuna netovara on positiivne ja puuduvad märkimisväärsed kohustused ning nõuded.

Ülevaate koostamisel on kasutatud erakondade äriregistris avalikustatud 2010. aasta majandusaasta aruandeid. Kaheteistkümnest registreeritud erakonnast pole ülevaate koostamise kuupäeva seisuga esitanud oma 2010. aasta majandusaasta aruannet kaks erakonda – Rahvaliid ja Rohelised. Nende puhul on finantsseisundi hindamisel kasutatud 2009. aasta majandusaasta aruannete tulemusi.

Erakondade bilansside võrdlus seisuga 31.12.2010:

BILANSS	Reform 31.12.2010	Kesk 31.12.2010	IRL 31.12.2010	SDE 31.12.2010	Rahvaliit 31.12.2009	Rohelised 31.12.2009	EKD 31.12.2010
Raha	214 194	36 819	63 854	421	5 840	32 618	1 022
Nõuded ja ettemaksud	14	1 495	1 715	977	332	1 942	0
Varud	12 578	0	0	0	0	0	0
Käibevara kokku	226 786	38 314	65 569	1 398	6 172	34 560	1 022
Pikaajal.nõuded ja ettemaksud	0	1 053 707	0	0	0	0	0
Materiaalne põhivara	34 458	138 049	261 261	3 248	4 301	12 396	0
Põhivara kokku	34 458	1 191 756	261 261	3 248	4 301	12 396	0
VARAD KOKKU	261 244	1 230 070	326 830	4 646	10 473	46 956	1 022
Laenukohustus	0	360 548	302 833	44 538	877	0	6 217
Võlad ja ettemaksud	38 182	1 693 598	188 820	250 960	68 551	49 725	594
võlad tarnijatele	7 056	1 511 722	115 783	221 093	51 086	14 405	181
töövõtjatele	1 159	24 539	7 284	14 360	6 263	9 899	0
maksuvõlad	26 099	42 936	4 962	14 361	11 202	4 618	0
muud	3 867	114 401	75	1 146	0	2 765	413
saadud ettemaks	0	0	60 716	0	0	18 038	0
Lühiajal.kohustused kokku	38 182	2 054 146	491 653	295 498	69 429	49 725	6 811
Pikaajal.kohustused (laen)	0	216 329	0	0	0	0	334 561
Kohustused kokku	38 182	2 270 475	491 653	295 498	69 429	49 725	341 372
Eelm.perioodide tulem	-196 304	-1 455 330	-837 873	-480 819	206	229 598	-331 827
Aruandeaasta tulem	419 366	414 925	673 050	189 967	-59 161	-232 367	-8 524
Netovara kokku	223 062	-1 040 405	-164 823	-290 852	-58 955	-2 769	-340 351
KOHUST. JA NETOVARA KOKKU	261 244	1 230 070	326 830	4 646	10 473	46 956	1 022

Erakondade 2010. aasta tulemiaruannete võrdlus:

TULEMIARUANNE	Reform 2010	Kesk 2010	IRL 2010	SDE 2010	Rahvaliit 2009	Rohelised 2009	EKD 2010
Liikmemaksud	13 482	22 477	14 564	15 160	3 655	4 274	466
Annetused ja toetused	2 140 337	1 896 224	1 249 662	567 373	374 565	338 941	9 918
riigieelarvest	1 658 374	1 551 382	1 016 423	534 960	320 976	320 976	9 587
annetused	481 963	344 842	233 239	32 413	53 590	17 966	332
Tulu ettevõtlusest	60	0	17 189	5 329	0	171	0
Tulu kokku	2 153 880	1 918 702	1 281 414	587 862	378 220	343 387	10 385
Kampaania	-497 560	-619 589	-225 341	0	-142 179	-214 652	0
Jagatud annetused ja toetused	-51 129	0	0	-36 148	-447	-168 013	0
Tegevuskulud	-635 414	-229 371	-130 211	-175 979	-162 394	-88 541	-4 271
Tööjõukulud	-515 923	-385 518	-218 056	-178 674	-132 390	-104 324	0
Põhivara kulum	-33 853	-1 630	-4 351	-1 547	0	-6 278	0
Muud kulud	-944	-136 726	-12 428	-68	0	-4	0
Kulud kokku	-1 734 824	-1 372 834	-590 387	-392 416	-437 410	-581 811	-4 271
Põhitegevuse tulem kokku	419 056	545 867	691 027	195 446	-59 190	-238 424	6 114
Finantstulud/kulud	310	-130 943	-17 978	-5 480	29	6 057	-14 638
Aruandeaasta tulem	419 366	414 925	673 050	189 967	-59 161	-232 367	-8 524
Liikmete arv	9 309	12 905	8 961	3 778	8 388	1 358	1 820
Tulu ühe liikme kohta	231	149	143	156	39	228	6

Bilanssidest selgub, et ainuke erakond, kelle netovara on positiivne, on **Reformierakond**.

Negatiivne netovara pole lubamatu, vaid oluline on see, kas prognoositav rahavoog katab eeloleva majandusaasta olevad ja tulevad kohustused.

Selleks on valem:

$2011. \text{ aasta rahavoog} = 31.12.2010 \text{ käibevara} + 2011 \text{ rahalised tulud} - 2011 \text{ rahalised kulud} - 31.12.2010 \text{ lühiajalised kohustused.}$

Kui tulemus on positiivne, jääb raha üle, kui negatiivne, on raha puudu.

Allpool on esitatud väljalõige bilansi ja tulemiaruaande näitajatest, mille kaudu saab hinnata äriühingu prognoositavat rahalist seisukorda 2011. aastal:

Variant I - majandusaasta aruannete põhjal

		Reform	Kesk	IRL	SDE	Rahvaliit	Rohelised	EKD
31.12.2010	käibevara	226 786	38 314	65 569	1 398	6 172	34 560	1 022
2010 = 2011	aastatulud	2 153 880	1 918 702	1 281 414	587 862	378 220	343 387	10 385
2010 = 2011	aastakulud	-1 734 514	-1 503 777	-608 365	-397 895	-437 382	-575 754	-18 909
31.12.2010	lühiajal.kohustused	-38 182	-2 054 146	-491 653	-295 498	-69 429	-49 725	-6 811
2011	aasta rahavoog	607 970	-1 600 908	246 966	-104 134	-122 418	-247 533	-14 313

Variant II - täpsustatud RK 2011 valimiskampaania kuludega

		Reform	Kesk	IRL	SDE	Rahvaliit	Rohelised	EKD
31.12.2010	käibevara	226 786	38 314	65 569	1 398			
2010=2011	aastatulud	2 153 880	1 918 702	1 281 414	587 862			
2010	aastakulud	-1 734 514	-1 503 777	-608 365	-397 895			
RK 2011 valimiskulud aruandest	2010 kampaaniakulud	-269 235	-7 098	-137 613	-10 763			
RK 2011 valimiskulud aruandest	2011 kampaaniakulud	-919 097	-350 393	-1 196 247	-674 472			
2011	aastakulud	-2 384 376	-1 847 072	-1 666 999	-1 061 604			
31.12.2010	lühiajal.kohustused	-38 182	-2 054 146	-491 653	-295 498			
2011	aasta rahavoog	-41 892	-1 944 203	-811 668	-767 843			

Rahavoo prognoosimisel on esimese variandi puhul lähtutud eeldusest, et 2011. aasta tulud ja kulud on samal tasemel 2010. aastaga.

Rahavoo teine variant ei anna ilmselt õiget pilti kuludest seetõttu, et valimiskampaania aruannetes on 2010. Aasta kuludeks näidatud väike osa kogu kampaania kuludest, mis ehk ei vasta tegelikkusele. Kuna aga kampaaniakulude määratlus puudub, siis ei saagi eeldada, et nende kulude toel saaks midagi sünteesida.

Tabeli esimese variandi andmetest selgub, et ainult **Reformierakonnal ja IRL-1** ei teki probleeme lühiajaliste kohustuste täitmisega, aasta rahavoog on positiivne.

Keskerakonnal on tõsiselt suur rahaliste vahendite puudujääk summas 1 600 908 eurot – puudujääk on suurem, kui terve majandusaasta riigitoetus ja peaaegu võrdne kogu aastatuluga. Äriühingu maksevõimet iseloomustav likviidsuskordaja = käibevara / lühiajalised kohustused = $38\,314 / 2\,054\,146 = 0,02$ (normaalne on 0,9), mis näitab, et lühiajalised kohustused on rahaga kaetud ainult 2 % ulatuses. Erakonna bilansi põhjal võib järeldada, et võlad maksuametile, tarnijatele ja võimalikud hilinemised laenumaksetega lisavad aasta jooksul suuri viivisekuluseid, mis omakorda pingestavad äriühingu maksevõimet. Samuti näitab suur negatiivne netovara – 1 040 045 eurot, et kulutatud on suurelt üle erakonna võimaluste. Kulude katmiseks on kasutatud pangalaenu, mis on lisanud kolme viimase majandusaasta kuludesse kokku 264 747 eurot (4 142 390 krooni) intressikuluseid. Majandusaasta aruandest selgub, et pangalaenu tagasimakse tähtaeg on 28.09.2012, kusjuures 2011. aastal on laenukohustus summas 360 548 eurot ja 2012. aastal 216 329 eurot. Finantsjuhtimise reegel on, et pangalaenu võetakse nn tootlikkuse suurendamiseks ehk investeringuteks, mitte lihtsalt kulude katteks. Erakonna puhul peaks pangalaenu kasutamine valimiskulude katteks olema põhjendatud endisest parema valimistulemusega, millega kaasneks riigitoetuse suurenemine. Ilmselt on laenu võtmisel tehtud vale juhtimisotsus. Kui mõistliku majandamise korral on õigustatud laenuintresside kulu katmine riigivahenditest, siis maksejõuetusega seotud laenuviivised on küll kulu, mida ilmselt maksumaksja kinni maksta ei sooviks.

Arvestades asjaoluga, et Keskerakonna viimase kolme aasta keskmine riigifinantseeringu osakaal kogutuludest on 84%, siis ei saa erakonna finantsjuhtimist pidada mõistlikuks maksumaksja rahaga ümberkäimisel, ega ka tulemuslikuks majanduslikus mõttes.

Kokkuvõttes võib formaalse hinnangu järgi Keskerakonna finantsseisule lugeda erakonda maksejõuetuks, millest võib teda päästa väga suur toetusraha ja teiselt poolt väga suur kulude kokkutõmbamine, lisaks pangalaenu ümberstruktureerimine.

SDE raha puudujääk moodustab aastatulust 18%, mille katmiseks tuleb ilmselt vähendada samavõrd kulusid või suurendada annetustest saadavat tulu, mis on suures osas ilmselt siiski võimalik.

Rahvaliit on 2009. aasta tulemuste järgi ilmselt raskes seisus – raha puudujääk moodustab 32% 2009. aasta tulust. 2011.aastal kaotas erakond valimistel, sellega seoses riigitoetuse ja seega vähenesid pea olematuks 2011. aasta tulud. Ilmsel on erakonna 2010. aasta aruande puudumine tingitud rahaliste vahendite puudumisest selle koostamiseks. Ilma 2010. aasta aruannet nägemata, kuid arvestades erakonna positsiooniga praegusel poliitikamaastikul, võib väita, et erakond on pankrotiseisus.

Roheliste olukorra kirjeldus kattub suures osas Rahvaliiduga, va selles, et Roheliste raha puudujääk moodustab 72% 2009. aasta tulust, mis viitab veelgi kindlamale pankrotiseisule.

Kristlike Demokraatide 2011. aasta raha puudujääk 14 313 eurot on suurem 2010. aastal laekunud tuludest, mida oli 10 385 eurot. Erakonna põhiline kohustus on laenukohustus, lühiajaline ja pikaajaline kokku summas 340 000 eurot, seega nullkuludega elades kuluks sellise laenu tasumiseks 34 aastat. Laenu tasumise tähtaeg on aga 31.12.2020, ehk 10 aastat. Pankrotist päästaks erakonna ainult laenuõudest loobumine erakonna kasuks.